

Семенець Р. Ю.
доктор філософії,
н.с. відділу просторового розвитку та якості життя,
Інститут демографії та проблем якості життя НАН України,
м. Київ, Україна

ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРОСТОРОВОГО РОЗВИТКУ: УКРАЇНСЬКИЙ ТА ЗАГАЛЬНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД

Останнім часом тенденції соціально-економічного розвитку все менше враховують адміністративні межі територіальних одиниць. Відповідно актуальність просторового розвитку лише зростає. Самим просторовим розвитком, відповідно до Глосарію просторового розвитку, є розвиток територій у всіх їхніх вимірах: економічному, соціальному, екологічному та фізичному [1]. Національне доктринальне бачення розглядає його як комплексний процес, що включає планування, управління та реалізацію проєктів, спрямованих на покращення якості життя в населених пунктах та регіонах.

Закріплення ключових парадигм просторового розвитку на рівні документів різної юридичної сили дає змогу обґрунтовано керувати категоріальним апаратом, розуміти цілі та напрямки просторового розвитку, визначати рівні та учасників суспільних процесів у забезпеченні такого виду розвитку.

Нормативне визначення питань просторового розвитку у загальноєвропейському аспекті ієрархічно поділяється на чотири рівні, серед яких європейський, національний, регіональний та локальний. Важливе місце серед джерел європейського рівня посідає Торремоліноська Хартія, яка закріплює базові принципи стійкого просторового розвитку європейського континенту, фундаментальні цілі та рівні просторового розвитку. Окремими джерелами виступають рішення Конференцій міністрів Ради Європи, відповідальних за просторове планування. Такі конференції створюють платформу для обміну найкращими практиками та досвідом між країнами, що має на меті допомогти в удосконаленні національних стратегій, а відповідні рішення за результатами конференцій допомагають забезпечити баланс між економічними, соціальними та екологічними потребами, що є важливим для сталого розвитку. Вони сприяють координації між різними рівнями управління (національним, регіональним, місцевим), що дозволяє ефективніше вирішувати питання просторового розвитку. Категоріальний апарат, що є дотичним до питань просторового розвитку, структурно викладений у раніше згаданому Глосарії просторового розвитку. Окрім цього, не менш важливим рамковим документом у контексті просторового розвитку є Програма з 10 пунктів для посилення єдності між регіонами Європи.

Спускаючись на національний рівень правового визначення просторового розвитку, до уваги береться законодавче поле тієї чи іншої країни зі своїми особливостями. Часто основним документом, який регламентує питання просторового розвитку, виступає національна концепція або план просторового розвитку конкретної держави. Відповідно під нього є сформовані або формуються регіональні та місцеві плани і програми просторового розвитку.

Визначивши нормативне поле регулювання просторового розвитку, стають зрозумілими відповідні проблеми такого правового визначення. Першим явним фактором виступає декларативний характер рамкових загальноєвропейських документів. Акцент робиться на встановленні загальної рамки суспільних відносин без окреслення окремих прав та обов'язків учасників галузевих правовідносин. У свою чергу національні системи правового визначення просторового розвитку не узгоджуються між собою напряму, а лише схожі за загальним предметом і концепцією. Різні країни Європейського союзу мають свої регіональні та локальні системи планування, що ускладнює координацію проєктів на міждержавному рівні, а це, у свою чергу, свідчить про доцільність укладання спеціальних міжнародних угод між державами і посилення співпраці у сфері просторового розвитку.

Досвід України є дещо іншим у контексті правового регулювання просторового розвитку. По-перше, на сьогодні склалась ситуація, в якій відсутній актуальний спеціальний документ, який би комплексно регулював питання просторового розвитку. Деякі нормативно-правові акти є застарілими або неузгодженими між собою. Це ускладнює реалізацію проєктів просторового розвитку та планування. Особливою проблемою є відсутність інтегрованого підходу до питань розбудови просторового розвитку. Акцент у поточному регулюванні здійснено за принципом територіального розвитку, з урахуванням специфіки окремих територіально-адміністративних одиниць, регіонів та місцевості.

Отже, для ефективного правового регулювання просторового розвитку в Європі доцільно працювати над гармонізацією законодавства, врахуванням екологічних аспектів, забезпеченням фінансування та активним залученням громадськості. Це дозволить створити умови для більш ефективного та сталого розвитку в регіональному та міжнародному масштабах, спираючись на логічно вибудовану нормативну базу.

У той же час для України доцільно брати до уваги досвід розвинутих унітарних країн, особливо молодих демократій. Запорукою удосконалення правового регулювання національного просторового розвитку є важливість оновлення українського законодавства, забезпечення підвищення громадської участі у процесах напрацювання концепцій та планів просторового розвитку. Важливо підсилити блок розвитку інфраструктури та надати особливого значення екологічним аспектам управління просторовим розвитком.

Література:

1. Spatial development glossary European Conference of Ministers responsible for Spatial/Regional Planning (CEMAT). URL: <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016804895e5> (дата звернення 20.09.2024).

Сочинська-Сибірцева І. М.

канд. екон. наук., доцент

Стадник А. Г.

здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти,
спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»
Центральноукраїнський національний технічний університет,
м. Кропивницький, Україна

ФОРМУВАННЯ КАДРОВОЇ ПОЛІТИКИ В ДЕРЖАВНІЙ УСТАНОВІ: АСПЕКТ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Формування кадрової політики в державній установі, особливо в контексті регіонального розвитку, є важливим аспектом для забезпечення ефективного функціонування державних органів. Така політика має відповідати потребам конкретного регіону, враховувати місцеві соціально-економічні, культурні та демографічні умови, а також сприяти вирішенню проблем зайнятості та розвитку людського капіталу.

У сучасних умовах децентралізації та регіоналізації в Україні кадрова політика в державних установах набуває особливого значення. Ефективне формування кадрового потенціалу є важливим чинником сталого розвитку регіонів, особливо в умовах післявоєнної відбудови та інтеграції нових територіальних громад. Успіх кадрової політики залежить від здатності залучати й утримувати висококваліфікованих працівників, які можуть відповідати на специфічні виклики регіону [1; 3].

Метою дослідження у форматі тез є аналіз впливу кадрової політики державної установи на розвиток регіону, а також визначення ключових аспектів її формування в контексті децентралізації. Основна увага приділяється тому, як кадрова політика може сприяти покращенню умов життя населення, розвитку інфраструктури та підвищенню рівня економічної активності в регіонах.